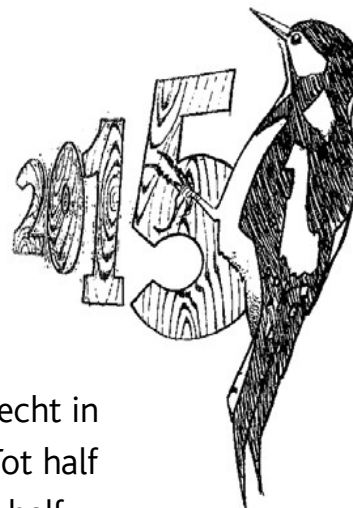

Zakt aandacht voor de grote bont specht in?

DICK A. JONKERS

Met bijna 550 waarnemingen is dit jaar, waarin de grote bonte specht in het centrum van de belangstelling staat, nu al een groot succes. Tot half april al waren er al bijna 300 waarnemingen binnen. Daarna – tot half juni – was dat aantal nog niet de helft. Tot de sluitingsdatum voor de kopij van deze Korhaan kwamen er nog geen vijftig bij! Is de animo aan het inzakken?

Net nog geen vijftig leden namen de moeite om hun waarnemingen te mailen. In die groep bevinden er zich een klein aantal, die waar zij zich ook bevonden, altijd al hun meldingen doorgeven uit het gebied tussen Vecht en Eem. Er zullen er echter veel meer zijn, die grote bonte spechten ergens hebben gesignaleerd. Die leden zal het vergaan zijn als vele anderen. Waarnemen is één ding, maar van noteren komt meestal niets terecht. Dat doen we later wel is de gedachte, waarna het vervolgens wordt vergeten. We hebben nog vier maanden te gaan voordat de inzendingstermijn sluit. Wie nemen de handschoen op om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de plekken waar grote bonte spechten zich ophouden. Met name uit het gebied westelijk van de 's-Gravelandse landgoederen zijn nog waarnemingen welkom.

Hakspecht

In nummer 2 van deze jaargang is al even aandacht besteed aan het menu-lijstje van de grote bonte specht, met als basis wat de waarnemers daarover hadden gemeld. Deze bijdrage gaat in op wat hierover wordt geschreven in de literatuur en de methodes die de spechten hanteren om die te verzamelen.

De timmerman of eksterspecht, een van zijn vele volksnamen (Blok & Ter Stege 2008) is een echte hakspecht, de voor het verwerven van zijn voedsel zowel dierlijk als plantaardig voedsel nuttigt. Wanneer dat zich bevindt in stammen

van bomen heeft hij er geen moeite mee om dit met zijn krachtige puntige beetelvormige snavel te bemachtigen in min of meer rottend hout en daarin tot tien centimeter diepe gaten te hakken (Glutz van Blotzheim, U.N. & Bauer, K. 1980). De snavel is ook zijn gereedschap om een nesthol te hakken. Een 'airbag' voorkomt dat een fractie van een seconde voordat de specht op een harde ondergrond stuit er spieren worden samengetrokken. De ergste klap wordt opgevangen door hiermee verbonden betrekkelijk veerkrachtige beenderen. Die leiden de schokgolven zoveel mogelijk voorbij de hersenen (Wesseling 2013).

Spechtenvoedsel is zowel dierlijk (carnivoor) als plantaardig (herbivoor). In de vrije natuur wordt er vooral de wintermaanden gehakt. In hout borende insecten en hun larven worden opgespoord en losgepeuterd met de scherpe snavel en zo'n 5 centimeter lange als een dubbel snoer opgerolde elastische harpoenachtige kleverige tong. Sparren- en dennenkegels worden ergens in vastgeklemd (zie De Korhaan 49(2): 70). Borst en buik van de tegen de boom geklemd specht zorgen ervoor dat de kegels niet wegspringen. Door te hakken worden de zaden vrij gemaakt. Binnen de bebouwing neemt wintervoeding en belangrijke plaats in. Vogelliefhebbers ergeren zich er dan soms aan dat de grote bonte spechten voerblokken en vetbol- len ruïneren door hun wijze van foera-

geren. Buiten het winterseizoen worden ook andere technieken toegepast om aan voedsel te komen. Peuteren op allerlei plekken, waarbij de snavel als pincet of grijptang fungeert hoort daar ook bij. Ook op boomschors levende paddenstoelen worden in de literatuur genoemd als voedselbron, zoals de korstvormende schorsbreker (*Vuileminia comedens*) en citroenstrookzwam (*Antrodia xantha*). Andere methoden van voedsel bemachtigen worden uitgeoefend tijdens jachtvluchten, waarbij zij biddend als torenvalken rupsen van eikenbladrollers en meikevers van bladeren grissen. Soms worden ook mierennesten bezocht; het verzamelen op schors en bast komt meer voor. Incidenteel worden zelfs vijvermossel en regenworm gemeld. Het afrissen van zaden van haagbeuken en kersen is vastgesteld. Kortom, de grote bonte specht heeft vele trucs om zichzelf en zijn nagelacht in leven te houden. •

Literatuur

- Blok, H & Stege, H. ter 2008. De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis. Leidschendam/Waalre.
- Glutz van Blotzheim, U.N. & Bauer, K. 1980. Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 9. Columbiformes-Piciformes. Akademische Verlagsgesellschaft, Wiesbaden: 1016.
- Wesseling, M. 2013. Waarom krijgt een specht geen koppijn? Vogelbescherming? Tirion Natuur.